

Långfredag – år ABC

Inledning

Vid den timme då man på gården i Jerusalems tempel slaktade påskalammen, dog Jesus, det sanna Påskalammet på korset, utanför staden. Det var vid nionde timmen, på Långfredagens eftermiddag. Jesus, Guds lamm som hade tagit alla våra synder på sina axlar. Ända sedan de första århundradena, firar inte kyrkan någon Eukaristi denna dag. Hon förblir i tystnad och betraktar korset - trädet på vilket världens frälsning hängde.

Låt oss böja knä, och låt oss i djupaste tystnad och ödmjukhet minnas den timme då Jesus dog.

Kollektbön

Herre, tänk på din nåd och barmhärtighet mot oss, och välsigna för evigt dina tjänare, för vilka din Son Jesus Kristus gjutit sitt blod och instiftat påskens mysterium. Han som lever och råder från evighet till evighet.

Första läsningen - Jes 52:13-53:12 (Han var föraktad och övergiven av alla)

Läsning ur profeten Jesajas bok.
 Min tjänare skall ha framgång,
 han skall bli upphöjd, mäktig och ärad.
 Många förfärades över honom,
 så vanställt var hans yttre,
 så föga mänskligt hans utseende.

Men nu får han många folk att häpna,
och kungar förstummas inför honom,
ty de ser något de aldrig hört talas om,
bevittnar något de aldrig anat.

Vem av oss trodde på det vi hörde,
för vem var Herrens makt uppenbar?
Som en späd planta växte han upp inför oss,
som ett rotskott ur torr mark.

Han hade inget ståtligt yttre
som drog våra blickar till sig,
inget utseende som tilltalade oss.

Han var föraktad och övergiven av alla,
en plågad man, van vid sjukdom,
en som man vänder sig bort ifrån.

Han var föraktad, utan värde i våra ögon.

Men det var våra sjukdomar han bar,
våra plågor han led,
när vi trodde att han blev straffad,
slagen av Gud, förnedrad.

Han blev pinad för våra brott,
sargad för våra synder,
han tuktades för att vi skulle helas,
hans sår gav oss bot.

Vi gick alla vilse som får,
var och en tog sin egen väg,
men Herren lät vår skuld drabba honom.

Han fann sig i lidandet,
han öppnade inte sin mun.

Han var som lammet som leds till slakt
eller tackan som är tyst när hon klipps,
han öppnade inte sin mun.

Han blev fångslad och dömd och fördes bort,

men vem ägnade hans öde en tanke?
 Han blev utestängd från de levandes land,
 straffad för sitt folks brott.
 Han fick sin grav bland de gudlösa,
 fick vila bland ogärningsmän,
 fastän han aldrig hade gjort något orätt,
 aldrig tagit en lögn i sin mun.
 Men Herren tog sig an den han sargat,
 botade den som gjort sig till ett skuldoffer.
 Han skall få ättlingar och ett långt liv,
 och Herrens vilja skall förverkligas genom honom.
 När hans elände är över skall han se ljuset
 och bli mättad av insikt.
 Min tjänare, den rättfärdige,
 ger rättfärdighet åt många
 och bär deras skuld.
 Jag skall ge honom hans andel bland de stora,
 låta honom dela byte med de mäktiga,
 för att han var beredd att dö
 och blev räknad som syndare,
 när han bar de mångas skuld
 och bad för syndarna.
 Så lyder Herrens ord.

Responsoriepsalm - Ps 31:2, 6, 12b-13, 15-17, 25

R: Fader, i dina händer lämnar jag min ande. (628)

Till dig, Herre, tar jag min tillflykt, †
 låt mig aldrig komma på skám, *
 befria mig i din rättfärdighet.
 I dina händer lämnar jag min ánde, *
 du befriar mig, Herre, du sanne Gúd.

Jag har blivit till stor skam inför mina grannar †
 och till skräck för mina förtrógna, *
 de som ser mig på gatan flyr úndan.
 Jag är bortglömd som om jag var död, *
 jag har blivit som ett sönderslaget kär. l.

Men jag förtröstar på díg, *
 Herre, jag säger: ”Du är min Gúd.”
 Min tid står i dina händer, †
 rädda mig från mina fienders hánd *
 och från mina förföljare.

Låt ditt ansikte lysa över din tjänare, *
 hjälp mig i din nåd.
 Var frimodiga och oförfärade i era hjärtan, *
 alla ni som sätter ert hopp till Hérren.

Andra läsningen - Heb 4:14-16; 5:7-9 (En överstepräst som har prövats på alla sätt)

Läsning ur Hebreerbrevet.

När vi nu har en mäktig överstepräst som har stigit upp genom himlarna, Jesus, Guds son, låt oss då hålla fast vid vår bekännelse. Vi har inte en överstepräst som är oförmögen att känna med oss i våra svagheter, utan en som har prövats på alla sätt och varit som vi men utan synd. Låt oss därför frimodigt träda fram till nådens tron för att få förbarmande och nåd i den stund då vi behöver hjälp.

Under sitt liv på jorden uppsände han med höga rop och tårar enträgna böner till den som kunde rädda honom från döden, och han blev bönhörd därför att

han böjde sig under Guds vilja. Fast han var son lärde han sig lyda genom att lida, och när han hade fullkomnats blev han för alla som lyder honom den som bringar evig frälsning.
Så lyder Herrens ord.

Lovsång

Kristus var för vår skull lydig ända till döden, döden på ett kors. Därför har Gud upphöjt honom och gett honom det namn som står över alla namn

Evangelium - Joh 18:1-19:42 (Jesu lidande och död)

I Vår Herre Jesu Kristi lidande enligt evangelisten Johannes.

Jesus gick tillsammans med sina lärjungar ut till andra sidan av Kidrondalen. Där låg en trädgård som han och lärjungarna gick in i. Också Judas, han som förrådde honom, kände till platsen, eftersom Jesus och hans lärjungar ofta hade samlats där. Judas tog med sig vaktstyrkan och folk från överstepresterna och fariséerna, och de kom dit med lyktor, facklor och vapen. Jesus, som visste om allt som väntade honom, gick ut till dem och frågade:

+ ”Vem söker ni?”

I De svarade:

II ”Jesus från Nasaret.”

I Han sade:

+ ”Det är jag.”

I Bland dem stod också Judas, han som förrådde honom. När Jesus nu sade: ”Det är jag” vek de tillbaka och föll till marken. Han frågade dem igen:

+ ”Vem söker ni?”

I De svarade:

II ”Jesus från Nasaret.”

I Då sade han:

+ ”Jag har ju sagt er att det är jag. Om det är mig ni söker, så låt de andra gå.”

I Ty det som han hade sagt skulle uppfyllas: ”Av dem som du har gett mig har jag inte låtit någon gå förlorad.” Men Simon Petrus, som hade ett svärd med sig, drog det och slog till mot översteprästens tjänare och högg av honom högra örat; tjänaren hette Malkos. Jesus sade då till Petrus:

+ ”Stick svärdet i skidan. Skulle jag inte dricka den bägare som Fadern har räckt mig?”

I Kommendanten med sin vaktstyrka och judarnas män grep Jesus och band honom och förde honom först till Hannas, svärfar till Kajafas, som var överstepräst det året. Det var Kajafas som hade förklarat för judarna att det var bäst att en enda man dog för folket.

Simon Petrus och en annan lärjunge följde efter Jesus. Den lärjungen var bekant med översteprästen,

och han följde med Jesus in på översteprästens gård, men Petrus stod kvar utanför porten. Den andre lärjungen, han som var bekant med översteprästen, gick då ut och talade med tjänsteflickan som vaktade porten och tog med sig Petrus in. Men flickan vid porten sade till Petrus:

II ”Hör inte du också till den där mannens lärjungar?”

I Han svarade:

II ”Nej, det gör jag inte.”

I Tjänarna och vakterna stod och värmdes vid en koleld som de hade tänt, eftersom det var kallt. Petrus stod där också och värmdes sig tillsammans med dem.

Översteprästen frågade Jesus om hans lärjungar och hans lära. Jesus sade:

+ ”Jag har talat öppet till världen. Jag har alltid undervisat i synagogorna och i templet, där alla judar samlas. Jag har inte sagt något i hemlighet. Varför frågar du mig? Fråga dem som har hört mig vad jag har förkunnat för dem. De vet ju vad jag har sagt.”

I En av vakterna som stod där gav honom då en örfil och sade:

II ”Skall du svara översteprästen på det sättet?”

I Jesus sade:

+ ”Har jag sagt något som var fel, så säg vad det var. Men om jag har rätt, varför slår du mig?”

I Hannas skickade honom då bunden till översteprästen Kajafas.

Men Simon Petrus stod där och värmde sig. De sade till honom:

II ”Hör inte du också till hans lärjungar?”

I Petrus förnekade det:

II ”Nej, det gör jag inte.”

I Då sade en av översteprästens tjänare, en släkting till honom som Petrus hade huggit örat av:

II ”Såg jag dig inte tillsammans med honom i trädgården?”

I Petrus förnekade det än en gång. Och just då gol en tupp.

Från Kajafas förde de Jesus till residenset. Det var tidigt på morgonen. Själva stannade de utanför, för att inte bli orena utan kunna äta påskmåltiden. Pilatus gick då ut till dem och frågade:

II ”Vad anklagar ni den här mannen för?”

I De svarade:

II ”Om han inte hade varit en förbrytare skulle vi inte ha överlämnat honom åt dig.”

I Pilatus sade:

II ”Ta honom då själva och döm honom efter er egen lag.”

I Men judarna svarade:

II ”Vi har inte rätt att döda någon.”

I Ty det ord skulle uppfyllas som Jesus hade sagt för att ange hur han skulle dö. Pilatus gick tillbaka in i residenset och lät kalla till sig Jesus och frågade:

II ”Så du är judarnas konung?”

I Jesus svarade:

+ ”Säger du detta av dig själv, eller har andra sagt det om mig?”

I Pilatus sade:

II ”Jag är väl ingen jude. Dina landsmän och överstepräster har överlämnat dig åt mig. Vad har du gjort?”

I Jesus svarade:

+ ”Mitt rike hör inte till denna världen. Om mitt rike hörde till denna världen hade mina följeslagare kämpat för att jag inte skulle bli utlämnad åt judarna. Men nu är mitt rike av annat slag.”

I Pilatus frågade:

II ”Du är alltså kung?”

I Jesus svarade:

+ ”Du själv säger att jag är kung. Jag har fötts och kommit hit till världen för denna enda sak: att vittna för sanningen. Den som hör till sanningen lyssnar till min röst.”

I Pilatus sade till honom:

II ”Vad är sanning?”

I Sedan gick han ut igen till judarna och sade:

II ”Jag kan inte finna honom skyldig till något. Men det är sed att jag friger någon åt er vid påsken. Vill ni alltså att jag skall frige judarnas konung?”

I Då ropade de igen:

II ”Inte honom, utan Barabbas!”

I Barabbas var en rövare.

Då tog Pilatus Jesus och lät gissla honom. Och soldaterna vred ihop en krans av törne och satte på hans huvud, och de hängde på honom en purpurröd mantel. De gick fram till honom och sade:

II ”Var hälsad, judarnas konung”,

I och de gav honom örfilar. Sedan gick Pilatus ut igen och sade till judarna:

II ”Jag för ut honom till er för att ni skall förstå att jag inte finner honom skyldig till något.”

I Jesus kom ut, med törnekransen och den purpurröda manteln, och Pilatus sade:

II ”Här är mannen.”

- I** Så snart översteprästerna och deras folk fick se honom ropade de:
- II** ”Korsfäst, korsfäst!”
- I** Pilatus sade:
- II** ”Ta honom och korsfäst honom själva. Jag finner honom inte skyldig till något.”
- I** Judarna svarade:
- II** ”Vi har en lag, och enligt den lagen måste han dö, eftersom han har gjort sig till Guds son.”
- I** När Pilatus hörde detta blev han ännu mer oroad. Han gick tillbaka in i residenset och frågade Jesus:
- II** ”Varifrån är du?”
- I** Men Jesus gav honom inget svar. Pilatus sade då:
- II** ”Vägrar du att tala med mig? Vet du inte att jag har makt att frige dig och makt att korsfästa dig?”
- I** Jesus svarade:
- +** ”Du skulle inte ha någon makt över mig om du inte hade fått den från ovan. Därför har den som överlämnade mig åt dig större skuld.”
- I** Efter det svaret ville Pilatus frige honom. Men judarna ropade:
- II** ”Om du släpper honom är du inte kejsarens vän. Den som gör sig till kung sätter sig upp mot kejsaren.”

- I** När Pilatus hörde de orden lät han föra ut Jesus och satte sig på domartribunen i den så kallade Stengården, på hebreiska Gabbata. Det var på förberedelsedagen före påsken, vid sjätte timmen. Pilatus sade till judarna:
- II** ”Här ser ni er kung.”
- I** Då ropade de:
- II** ”Bort med honom! Korsfäst honom!”
- I** Pilatus frågade:
- II** ”Skall jag korsfästa er kung?”
- I** Översteprästerna svarade:
- II** ”Vi har ingen annan kung än kejsaren.”
- I** Då utlämnade han Jesus åt dem till att korsfästas. De tog honom alltså med sig. Han bar själv sitt kors ut till den plats som kallas Skallen, på hebreiska Golgota. Där korsfäste de honom tillsammans med två andra, en på var sida med Jesus i mitten. Pilatus hade också låtit skriva ett anslag som sattes upp på korset, och där stod: Jesus från Nasaret, judarnas konung. Detta lästes av många judar, eftersom platsen där Jesus korsfästes låg strax utanför staden och texten var på hebreiska, latin och grekiska. Men judarnas överstepräster sade till Pilatus:
- II** ”Skriv inte: Judarnas konung, utan vad han själv har sagt: Jag är judarnas konung.”

I Pilatus svarade:

II ”Vad jag har skrivit, det har jag skrivit.”

I Soldaterna som hade korsfäst Jesus tog hans kläder och delade upp dem i fyra delar, en på varje soldat. De tog också långskjortan, men den hade inga sömmar utan var vävd i ett enda stycke. De sade därför till varandra:

II ”Vi skär inte sönder den utan kastar lott om vem som skall ha den.”

I Ty skriftordet skulle uppfyllas: *De delade upp mina kläder mellan sig och kastade lott om min klädnad.*

Det var vad soldaterna gjorde. Men vid Jesu kors stod hans mor och hennes syster, Maria som var gift med Klopas och Maria från Magdala. När Jesus såg sin mor och bredvid henne den lärjunge som han älskade sade han till sin mor:

+ ”Kvinna, där är din son.”

I Sedan sade han till lärjungen:

+ ”Där är din mor.”

I Från den stunden hade hon sitt hem hos lärjungen. Jesus visste att nu var allt fullbordat, och för att skriftordet skulle uppfyllas sade han:

+ ”Jag är törstig.”

I Där stod ett kärl som var fyllt med surt vin. De satte därför en svamp som doppats i det sura vinet på en isopstjälk och förde den till hans mun. När Jesus

hade fått det sura vinet sade han:

+ ”Det är fullbordat.”

I Och han böjde ner huvudet och överlämnade sin ande.

(En stunds tystnad. Man böjer knä.)

I Eftersom det var förberedelsedag och kropparna inte fick hänga kvar på korset under sabbaten — det var en stor sabbat — bad judarna Pilatus att de korsfästas benpipor skulle krossas och kropparna tas bort. Soldaterna kom därför och krossade benen på dem som var korsfästa tillsammans med Jesus, först på den ene och sedan på den andre. Men när de kom till Jesus och såg att han redan var död krossade de inte hans ben, utan en av soldaterna stack upp sidan på honom med sin lans, och då kom det ut blod och vatten. Den som såg det har vittnat om det för att också ni skall tro; hans vittnesbörd är sant, och han vet att han talar sanning. Detta skedde för att skriftordet skulle uppfyllas: *Inget ben skall krossas på honom.* Och på ett annat ställe heter det: *De skall se på honom som de har genomborrat.*

Josef från Arimataia, som var lärjunge till Jesus fast i hemlighet av rädsla för judarna, bad efteråt Pilatus att få ta ner Jesu kropp. Pilatus tillät det, och Josef gick och tog ner kroppen. Nikodemos kom också dit, han som första gången hade sökt upp Jesus på natten, och han hade med sig en blandning av myrra och aloe, omkring trettio kilo. De tog Jesu kropp och lindade den med linnebindlar tillsammans med

kryddorna så som judarna brukar göra vid en gravläggning. Intill platsen där Jesus hade blivit korsfäst fanns en trädgård och i trädgården en ny grav där ännu ingen hade blivit lagd. Där lade de Jesus, eftersom det var den judiska förberedelsedagen och graven låg nära.

Den allmänna förbönen

I. För den heliga kyrkan

L: Låt oss be för Guds heliga kyrka här och över hela världen: att Herren skänker henne enhet, fred och trygghet och ger oss nåden att förhärliga honom.

P: Allsmäktige evige Gud, du som i Kristus har uppenbarat din kärlek för hela världen, bevara din kyrka, din barmhärtighets verk, och låt henne växa över hela jorden, så att ditt namn bekänns i fast och oförvanskad tro. Genom Jesus Kristus, vår Herre.

A: Amen.

II. För påven

L: Låt oss be för vår påve N.: att Gud, som har gett honom hans höga ämbete, bevarar honom för allt ont och bistår honom i uppgiften att styra Guds folk.

P: Allsmäktige, evige Gud, allt har sin grund i dina rådslut. Lyssna i kärlek till vår bön för den herde som du givit oss, så att ditt folk under hans ledning växer till i tro och kärlek. Genom Jesus Kristus, vår Herre.

A: Amen.

III. För kyrkans ämbetsbärare och lekmän

L: Låt oss be för vår biskop N., för alla biskopar, präster och diakoner, för alla med särskilda uppdrag i kyrkan, och för hela Guds heliga folk.

P: Allsmäktige, evige Gud, du som genom Anden helgar och styr din kyrka, hör vår bön för alla hennes lemmar, och låt var och en med sin särskilda gåva uthålligt och troget tjäna dig. Genom Jesus Kristus, vår Herre.

A: Amen.

IV: För katekumenerna

L: Låt oss be för katekumenerna: att Herren öppnar deras hjärtan och låter sin barmhärtighet flöda över dem, så att de, födda på nytt i dopet, lever sitt liv i Kristus.

P: Allsmäktige, evige Gud, du som låter din kyrka glädja sig som en mor åt sina barn, ge katekumenerna en ständigt växande tro och insikt. Låt dem födas på nytt i dopets bad och upptas till dina söner och döttrar. Genom Jesus Kristus, vår Herre.

A: Amen.

V. För de kristnas enhet

L: Låt oss be för alla våra bröder i den kristna tron: att Gud ger dem nåden att göra sanningen och för dem samman och bevarar dem i hans enda kyrka.

P: Allsmäktige, evige Gud, du som vill samla och bevara dina skingrade barn, låt alla som du helgat i det enda dopet förenas i en och samma tro och hållas samman av kärlekens band. Genom Jesus Kristus, vår Herre.

A: Amen.

VI. För judarna

L: Låt oss be för judarna, det folk som Herren Gud först talade till: att de växer till i kärlek till hans namn och trohet mot förbundet.

P: Allsmäktige, evige Gud, du som gav ditt löfte åt Abraham och hans efterkommande, hör vår bön för det folk du en gång utvalt, och låt det nå sitt mål, den fulla återlösningen i Jesus Kristus, vår Herre.

A: Amen.

VII. För dem som inte tror på Kristus

L: Låt oss be för dem som inte tror på Kristus: att de får Andens ljus och kan träda in på frälsningens väg.

P: Allsmäktige, evige Gud, gör dem som inte tror på Kristus till uppriktiga sökare som finner sanningen, och gör oss till bättre vittnen för världen om din kärlek genom att vi mer och mer lever vårt liv i dig. Genom Jesus Kristus, vår Herre.

A: Amen.

VIII. För dem som inte tror på Gud

L: Låt oss be för dem som inte tror på Gud: att de lever efter sitt samvete och så kan finna honom.

P: Allsmäktige, evige Gud, du som har skapat alla människor för att de skulle söka dig och genom dig få frid, ta bort allt det som hindrar dem att se din kärleks plan med skapelsen, och gör oss själva till ett tydligt tecken på din omsorg, så att vi tillsammans kan bekänna dig med glädje, du ende sanne Gud och allas Fader. Genom Jesus Kristus, vår Herre.

A: Amen.

IX. För makthavarna

L: Låt oss be för alla dem som satts att styra folk och stater: att Gud inger dem uppriktig vilja att söka allas bästa, fred och frihet.

P: Allsmäktige, evige Gud, i dina händer vilar makten och rätten hos alla folk. Se nådigt till dem som har fått makt att styra oss, så att freden tryggas överallt på jorden, rättvisan kan råda och alla folk kan dyrka dig i frihet. Genom Jesus Kristus, vår Herre.

A: Amen.

X. För de nödlidande

L: Låt oss till slut be för alla som lider nöd: att Gud, som har all makt, renar världen från villfarelser, lindrar lidandet, häver hungersnöden, sätter en gräns för förtrycket, ger frihet åt de fångna, ger resande en trygg och säker hemkomst, ger de sjuka hälsan och skänker alla döende sin frälsning.

P: Allsmäktige, evige Gud, de bedrövades tröst och de lidandes styrka, hör alla dem som ropar till dig i nöd, och låt dem få glädja sig och tacka dig för sin

befrielse och frälsning, du barmhärtige Gud. Genom Jesus Kristus, vår Herre.

A: Amen.

Hyllningen av korset

Bön efter kommunionen

Allsmäktige, evige Gud, genom Kristi dyra lidande och död har du återställt oss till livet. Bevara oss i din barmhärtighet, så att vi aldrig i evighet blir skilda från honom som vi här har tagit emot, Jesus Kristus, vår Herre.

Bön över folket

Herre, se till ditt folk, som här har firat minnet av Kristi död i hoppet om uppståndelsen. Låt din välsignelse vila över dina tjänare, låt förlåtelsen komma, låt trösten flöda över, låt tron växa till och bära frukt i evig frälsning. Genom Jesus Kristus, vår Herre.

